

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa U. B.

przeciwko D. S.A. w S.

o odszkodowanie i sprostowanie świadectwa pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 25 kwietnia 2024 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach
z dnia 17 października 2022 r., sygn. akt IV Pa 21/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej orzeczenia do
dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 17 października 2022 r. oddalił apelację pozwanej D. S.A. w S. od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 20 kwietnia 2022 r., którym zasądzono od pozwanej na rzecz powódki U. B. kwotę 15.181,44 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 czerwca 2021 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie warunków pracy oraz sprostowano świadectwo pracy z dnia 2 sierpnia 2021 r. w

ten sposób, że w punkcie 3, w miejsce dotychczasowej treści nakazano wpisać: „W okresie zatrudnienia pracownica wykonywała pracę: drobiarza od dnia 1 lipca 2008 r. do dnia 31 października 2017 r., pracownika administracyjnego produkcji od dnia 1 listopada 2017 r. do dnia 28 lutego 2018 r., drobiarza - brygadzysty od dnia 1 marca 2018 r. do dnia 7 października 2019 r., pracownika administracyjnego produkcji od dnia 19 maja 2021 r. do dnia 20 maja 2021 r. oraz drobiarza od dnia 20 maja 2021 r. do dnia 31 lipca 2021 r.” (pkt I), a także zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o kosztach do dnia zapłaty (pkt II).

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że stosunek pracy powódki podlegał szczególnej ochronie, ponieważ od dnia 26 lutego 2021 r. została skarbnikiem – członkiem Komisji Zakładowej NSZZ „S.” Region M.. W dniu 20 maja 2021 r. przełożony na podstawie polecenia ustnego zmienił powódce warunki pracy w ten sposób, że przeniósł ją z zajmowanego stanowiska pracownika administracyjnego na stanowisko drobiarza. Zmiana warunków zatrudnienia powinna natomiast dokonać się na podstawie wypowiedzenia zmieniającego (art. 42 § 1 k.p.), na które wcześniej pracodawca powinien uzyskać zgodę zarządu organizacji związkowej, a nie na podstawie polecenia służbowego, o którym stanowi art. 100 § 1 k.p. Czym innym jest bowiem praca pracownika administracyjnego produkcji, a czym innym typowo fizyczna praca drobiarza. Niedochowanie przy zmianie warunków zatrudnienia trybu formalnego obowiązującego przy wypowiedzeniu zmieniającym uprawnia zaś pracownika do dochodzenia odszkodowania (art. 42 § 1 w związku z art. 45 § 1 k.p.), tym bardziej, że w niniejszej sprawie nie było podstaw do przyjęcia, iż powierzenie wykonywania innej pracy nastąpiło na podstawie art. 42 § 4 k.p.

Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w części oddalającej apelację co do zasądzonego na rzecz powódki odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie warunków pracy w kwocie 15.181,44 zł, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty przez oddalenie powództwa w zakresie odszkodowania oraz zasądzenie na rzecz

skarżącej kosztów postępowania kasacyjnego, a także o rozpoznanie sprawy na rozprawie.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego: - art. 189 k.p.c., przez jego niezastosowanie do zmiany warunków zatrudnienia, - art. 29 § 1 i art. 42 § 1 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w dniu 20 maja 2021 r. doszło do zmiany warunków pracy powódki w wyniku przesunięcia jej do pracy na linii produkcyjnej, - art. 45 § 1 k.p., przez przyjęcie, że skierowanie powódki do pracy w ramach tego samego wydziału stanowi wypowiedzenie warunków umowy o pracę i uprawnia do wypłaty odszkodowania, podczas gdy nie nastąpiło wypowiedzenie istotnych warunków umowy o pracę, - art. 97 § 1 i 2 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie i sprostowanie świadectwa pracy powódki, - art. 42 § 4 k.p., przez jego niezastosowanie oraz naruszenie przepisów prawa procesowego mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 327¹ § 1 k.p.c., przez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku podstaw prawnych rozstrzygnięcia.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na oczywistą zasadność skargi z uwagi na fakt, że Sądy obydwu instancji nie podały podstawy uprawniającej sąd pracy do wykreowania i ustalenia u skarżącej nowego, nieistniejącego miejsca pracy - „pracownik administracji produkcji”, które nie jest uwzględniane w strukturze pozwanej Spółki. Nie stanowi takiej podstawy art. 476 § 1 ani art. 189 k.p.c., które nie zostały wskazane w uzasadnieniu przez Sądy orzekające. Oczywista zasadność skargi wynika również z faktu, że nie doszło do zmiany warunków pracy powódki i przesunięcia jej na inne stanowisko pracy. Wielofunkcyjność stanowiska drobiarza jest związana z organizacją pracy na wydziale drobiarskim. Ponadto w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2009 r., I PZP 4/09 (OSNP 2010 nr 13-14, poz. 154), pozbawione podstaw prawnych było wprowadzenie do świadectwa pracy powódki nieistniejącego stanowiska pracy, jak też brak było dowodów na pracę powódki na tym stanowisku 8 godzin dziennie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powódka wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jej rzecz od skarżącej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wobec tego w myśl art. 398⁴ § 2 k.p.c. wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z powołanych powyżej okoliczności, a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2022 r., I CSK 1447/22, LEX nr 3420433). Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistej zasadności skargi. Nie można jednak przyjąć, że przesłanka ta w rozpoznawanej sprawie została spełniona.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wywód prawny, z którego oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11,

LEX nr 1214578). Ponadto z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy juredycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji co oznacza, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171 czy z dnia 8 sierpnia 2023 r., I USK 43/23, LEX nr 3592122). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębnie konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14, LEX nr 1678089 i powołane tam orzeczenia).

W skardze kasacyjnej nie ma uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w powyższym rozumieniu. Skarżąca powołując się na oczywistą

zasadność skargi w pierwszej kolejności zarzuca Sądom obu instancji niewskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia uprawniającej Sądy do wykreowania i ustalenia nieistniejącego stanowiska pracy. Skarżąca kwestionuje w ten sposób poczynione w sprawie ustalenia, że „w drodze ustnego polecenia przełożonego doszło do zmiany rodzaju wykonywanej przez powódkę pracy, co nie mieści się w dyspozycji art. 100 k.p., nakładającego na pracownika obowiązek stosowania się do poleceń przełożonych i wymaga zastosowania wypowiedzenia lub porozumienia zmieniającego (art. 42 § 1 k.p.)”. O oczywistej zasadności skargi nie może zaś świadczyć kwestionowanie poczynionych w sprawie ustaleń i ich ocena prawna. Skoro w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie mogą one przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2022 r., II PSK 304/22, LEX nr 3397707; z dnia 12 stycznia 2022 r., I USK 319/22, LEX nr 3369498; z dnia 4 sierpnia 2021 r., III USK 151/22, LEX nr 3395988).

Należy też nadmienić, że w wyroku z dnia 12 kwietnia 2012 r., II PK 216/12 (LEX nr 1162590), Sąd Najwyższy uznał, iż zakres polecenia dotyczącego pracy na podstawie art. 100 § 1 k.p. może być szerszy niż rodzaj umówionej pracy (art. 29 § 1 pkt 1 k.p.). Nie oznacza to jednak, że umówiony rodzaj pracy (obowiązków) jest bez znaczenia, gdyż w przeciwnym razie bezprzedmiotowe byłyby przepisy o wypowiedzeniu zmieniającym (art. 42 § 1 k.p.) albo o powierzaniu na określony czas innej rodzajowo pracy w razie uzasadnionych potrzeb pracodawcy (art. 42 § 4 k.p.). Rodzaj umówionej pracy daje więc pracownikowi gwarancję pewności w zakresie obowiązków i odpowiedzialności. Z drugiej strony wyznacza zakres uprawnień i kierownictwa pracodawcy. Polecenia na podstawie art. 100 § 1 k.p., które dotyczą pracy, a wykraczają poza rodzaj pracy (umówiony zakres obowiązków), mogą więc tylko wyjątkowo dotyczyć innej pracy. Nie można bowiem na podstawie tego przepisu obchodzić regulacji z art. 29 § 1 pkt 1 k.p., dotyczącej rodzaju umówionej pracy i w trybie polecenia służbowego zmienić pracownikowi pracę na inną niż umówiona. Przepis art. 100 § 1 k.p. stanowi regulację dotyczącą kierownictwa pracodawcy i podporządkowania pracownika, jednak zasadniczo w zakresie umówionej pracy. W podobnym tonie wypowiedziały się również Sądy

obydwu instancji, przyjmując, że w dniu 20 maja 2021 r. doszło do istotnej zmiany warunków pracy, wynikających ze zmiany stanowiska pracy powódki, a to już przekreśla tezę skarżącej o oczywistej zasadności skargi.

O oczywistej zasadności skargi nie może także stanowić wywód skarżącej dotyczący orzeczonego przez Sąd pierwszej instancji obowiązku skarżącej sprostowania świadectwa pracy powódki, ponieważ zgodnie z art. 398² § 2 pkt 2 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach dotyczących kar porządkowych, świadectwa pracy i roszczeń z tym związanych oraz o deputaty lub ich ekwiwalent (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 1997 r., I PZ 4/97, OSNAPiUS 1998 nr 2, poz. 46). Wszystkie kwestie związane ze sprostowaniem świadectwa pracy nie mogą zatem uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]